

Oredovisad försäljning och smuggling av hundar

Rapport

2022-05-30

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	4
1.1	Sammanfattade rekommendationer	4
2	Inledning.....	6
3	Syfte och metod.....	8
4	Lagar och regler	9
4.1	Berörda myndigheter	9
4.2	Införsel av hundar	9
4.2.1	Anmälan till Tullverket	10
4.2.2	Tullkontroll.....	10
4.2.3	EU-pass	11
4.2.4	Vaccination mot rabies	12
4.2.5	TRACES.NT	12
4.3	Försäljning av hundar	12
4.3.1	Hundregistret.....	12
4.3.2	Veterinärintyg.....	13
4.3.3	Veterinärers möjlighet att anmäla misstänkta brott.....	13
4.3.4	Tillstånd för verksamhet med djur	14
4.3.5	Hundförmedling	14
4.4	Näringsverksamhet och bokföring.....	14
4.4.1	Begreppet yrkesmässig verksamhet i djurskyddslagen	15
5	Samverkan och informationsdelning mellan myndigheter.....	16
5.1	Slutrapport Transportprojekt 2021	16
5.2	Informationsutbyte mellan Tullverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna.....	16
5.3	Om brottsanmälningar	17
6	Brottsligheten	18
6.1	Misstänkta brott	18
6.1.1	Skattebrott	18
6.1.2	Bokföringsbrott	18
6.1.3	Penningtvättsbrott.....	18
6.1.4	Smugglingsbrott	18

6.1.5	Bedrägeribrott.....	19
6.1.6	Bidragsbrott.....	19
6.2	Aktörer.....	19
6.3	Exempel på brottsmodus	20
6.3.1	Exempel 1 – Storskalig oredovisad försäljning.....	20
6.3.2	Exempel 2 – Ideell förening som fasad.....	22
7	Värdet av hundmarknaden i Sverige	24
7.1	Oredovisad försäljning	25
7.1.1	Stickprov	25
8	Illegal införsel av hundar.....	26
8.1	Risker med illegal införsel.....	26
8.2	Vilka hundar förs in i Sverige?.....	26
8.3	Hur transporteras hundarna?.....	26
8.4	Var sker införseln/smugglingen?.....	27
8.5	Vem/vilka är det som tar in hundarna?.....	27
9	Rekommendationer och identifierade problem	28
9.1	Tillståndsprovning för försäljning av hundar	28
9.2	Efterlevnad av lagar vid införsel av hundar.....	28
9.3	Undantagsbestämmelser om registrering i TRACES.NT.....	28
9.4	Veterinärer saknar möjlighet att anmäla misstanke om illegal införsel av hundar....	29
9.5	Ökad samverkan	29
9.6	Heltäckande hundregister	29
9.7	Tillgångsinriktad brottsbekämpning.....	29
10	Vägval för framtiden	31
10.1	Djurhälsolagsutredningen.....	31
10.2	Tillkännagivande från miljö- och jordbruksutskottet	31
10.3	Annan verksamhet med djur.....	31
10.4	Ukrainska hundar.....	31
11	Källförteckning.....	33

1 Sammanfattning

Under 2021 och 2022 har underrättelseenheterna hos Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Tullverket drivit ett projekt i syfte att upptäcka ekonomisk brottslighet som är kopplad till handel med hundar och hundsmuggling. Även den brottsförebyggande verksamheten hos Ekobrottsmyndigheten har varit involverad i projektet.

I denna rapport redogörs för de brister i dagens kontrollsystem som observerats inom projektet. I rapporten lämnas också rekommendationer som syftar till att försvåra för den som vill bedriva oredovisad försäljning och/eller smuggling¹ av hundar. Rekommendationerna förväntas bidra till ökad ekonomisk kontroll samt effektivitet i brottsförebyggande och brottsbekämpande verksamhet.

Dagens regelverk har stora brister när det kommer till ekonomisk kontroll av den som vill bedriva tillståndspliktig handel med hundar. Idag är det möjligt att ha tillstånd för att bedriva omfattande handel med hundar utan att vara registrerad för näringsverksamhet.

Efterfrågan på sällskapshundar har ökat kraftigt sedan pandemin bröt ut men utbudet hos svenska uppfödare har inte motsvarat den ökade efterfrågan. Det har medfört att den legala men även den illegala införseln av hundar till Sverige har ökat. De som för in hundar från utlandet till Sverige, såväl lagligt som olagligt, är allt ifrån aktörer inom den organiserade brottsligheten till ideella föreningar och enskilda personer.

I de ärenden som handlagts inom projektet har personerna som observerats bedriva illegal införsel av hundar även systematiskt undvikit att betala skatt för sina inkomster från hundförsäljningen. Det är också förhållandevis vanligt att dessa personer tar emot olika ersättningar från Försäkringskassan.

Erfarenheterna från projektet visar också att flera av de utlandsfödda hundarna säljs som svenskfödda och att sjuka hundar uppges vara friska.

1.1 Sammanfattade rekommendationer

Följande områden har identifierats som centrala för att kunna förebygga och bekämpa illegal införsel och oredovisad försäljning av hundar:

- Det bör göras en översyn av kraven för tillstånd för försäljning med hundar så att de även innefattar kontroll hos Skatteverket. Tillstånd bör endast ges till seriösa verksamheter som är registrerade och redovisar sin omsättning till Skatteverket. Kravet på tillstånd bör även innefatta förmedling av hundar.

¹ I denna rapport använder vi begreppen smuggling och illegal införsel parallellt för att beskriva samma fenomen.

- Det bör göras en översyn av hur reglerna om djurskydd och införsel efterlevs idag för att säkerställa ändamålsriktig verksamhet och samsyn hos myndigheterna.
- Undantagsbestämmelserna av registrering i TRACES.NT, en databas för rapportering av internationell handel med djur, bör ses över för att hindra att dessa används för att försvåra myndigheternas kontroll.
- Veterinärer bör ges rätt att anmäla misstanke om illegal införsel för att försvåra möjligheterna att sälja insmugglade hundar.
- Samverkan mellan Tullverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna bör utökas. De behöver kunna utbyta information med varandra i större utsträckning för att störa den organiserade brottsligheten utan sekretesshinder.
- Det bör skapas ett heltäckande register för hundar för att skapa ett system där hundar kan spåras från födsel eller införsel till nuvarande ägare.
- Vid ärenden om storskalig smuggling bör brottsvinster säkras och eventuella ekonomiska brott, som skattebrott, utredas bredvid smugglingsbrotten.

2 Inledning

Under pandemin har efterfrågan på hundar ökat markant. Utbudet från svenska uppfödare och kennelklubbar har inte motsvarat efterfrågan. Detta har lett till en ökad införsel av hundar både via de legala och de illegala kanalerna. Enligt Tullverket finns det inga tecken på att inflödet skulle ha avstannat under 2022.

Hundar som smugglas in till Sverige utsätts ofta för lidande. De smugglas vanligtvis in bara några veckor efter att de har fötts och har då inte kunnat få de nödvändiga vaccinationer som de behöver. Hundarna riskerar att föra med sig rabies och andra smittsamma sjukdomar som även kan smitta människor. Smuggling av hundar är inte sällan kopplad till annan brottslighet som narkotikasmuggling och felaktigt utbetalda ersättningar från Försäkringskassan.

Underrättelseenheterna hos Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Tullverket har under 2021 och 2022 drivit ett projekt i syfte att upptäcka ekonomisk brottslighet kopplat till hundsmuggling. Den brottsförebyggande verksamheten hos Ekobrottsmyndigheten har involverats i projektet för att tillsammans identifiera sårbarheter i dagens kontrollsystem samt komma med rekommendationer för att försvåra för den som vill bedriva oredovisad handel eller smuggling av hundar. Denna rapport bygger till stor del på erfarenheter som gjorts i samband med projektet.

I ärenden som granskats inom projektet har de personer som bedrivit illegal införsel av hundar även systematiskt undanhållit inkomsterna från beskattning. Flertalet hundar som tas in lagligt i Sverige eller har fötts upp här, säljs utan att någon redovisning görs till Skatteverket. I vissa fall är det den som för in hundarna till landet som står för försäljningen, i andra fall används mellanhänder. Många av individerna som säljer hundar illegalt uppbär samtidigt ersättning från Försäkringskassan.

Brott som kan misstänkas i detta sammanhang är bland annat:

- Skattebrott
- Bokföringsbrott
- Penningtvättsbrott
- Smugglingsbrott
- Bedrägeribrott
- Bidragsbrott

I den här rapporten går vi igenom några av de regelverk som styr införsel av hundar till Sverige, samt försäljning av hundar i Sverige. Rapporten gör inga anspråk på att vara en komplett rapport över dessa regler, utan fokus ligger på de regler där svagheter identifierats. I rapporten lämnas förslag till brottsbekämpande och brottsförebyggande åtgärder som på både kort och lång sikt kan försvåra för kriminella aktörer som är verksamma inom hundförsäljning.

Rapporten har sin utgångspunkt i handel med hundar men många av slutsatserna och rekommendationerna är tillämpliga även vid försäljning och illegal införsel av andra djur samt annan tillståndspliktig verksamhet med djur.

Rapporten har tagits fram av en arbetsgrupp bestående av medarbetare från underrättelsetjänsterna hos Ekobrottsmyndigheten i Göteborg, Skatteverket i Göteborg och Tullverket Syd samt en brottsförebyggande specialist hos Ekobrottsmyndigheten.

3 Syfte och metod

Syftet med rapporten är att beskriva de brister i dagens kontrollsystem som uppmärksammas inom projektet och som möjliggör illegal införsel och oredovisad försäljning av hundar. Utifrån de identifierade bristerna ger rapportförfattarna rekommendationer om vilka ändringar av myndigheternas befogenheter och verksamhet som kan förebygga och förhindra denna typ av brottslighet.

Information har inhämtats genom myndighetssamverkan, rapporter och uppgifter från berörda myndigheter. Uppgifter har även inhämtats från ärenden och genom samtal med enskilda tjänstemän.

Information som har tagits fram under projektets gång har även kunnat delges brottsutredare på Ekobrottsmyndigheten, Skatteverkets beskattningsverksamhet och Tullverket. Informationen har lett till operativa åtgärder.

4 Lagar och regler

I detta kapitel finns en kort beskrivning av de lagar och regler som styr införsel och försäljning av hundar och som är relevanta för rekommendationerna i rapporten.

4.1 Berörda myndigheter

Jordbruksverket ansvarar för reglerna för djurskydd och reglerna för införsel av hundar till Sverige. Jordbruksverket är beslutande vid hundärenden i samband med gränskontroll, genom både tjänstemän och distriktsveterinärer. Jordbruksverket är även huvudman för olika register, som TRACES.NT och hundregistret, se vidare avsnitt 4.2.5 och 4.3.1.

Tullverket kontrollerar att de individer som reser med sina djur följer bestämmelserna från Jordbruksverket. Vidare utreder Tullverket misstänkta smuglingsbrott.

Länsstyrelserna kontrollerar att djurskyddsreglerna efterföljs. Vidare är det länsstyrelsen som beslutar om tillstånd att få bedriva tillståndspliktig försäljning av hundar.

Skatteverket ansvarar för skatteregistrering av företag och privatpersoner, samt kontrollerar att skattebetalningar sker korrekt. Skatteverkets skattebrottsenhet utreder även misstänkta skattebrott och bokföringsbrott och annan ekonomisk brottslighet.

Ekobrottsmyndigheten utreder, lagför och förebygger ekonomisk brottslighet.

4.2 Införsel av hundar

Införsel av hundar regleras i smittskydds- och djurskyddsreglerna. Jordbruksverket är ansvarig myndighet. Tullverket kontrollerar att reglerna är uppfyllda när hundarna passerar gränsen.

Den som tar in en hund till Sverige från ett annat EU-land eller Andorra, Gibraltar, Island, Liechtenstein, Monaco, Nordirland, Norge, San Marino, Schweiz och Vatikanstaten ska se till att hunden

- är ID-märkt,
- har giltig vaccination mot rabies (hunden behöver vara minst 12 veckor gammal för att kunna vaccineras). Hunden får resa 21 dagar efter vaccinationen,
- har ett EU-pass för sällskapsdjur,
- i vissa fall anmäls hos Tullverket,
- kommer från en registrerad eller godkänd anläggning (gäller inte om man har med sig färre än fem hundar) och
- har besiktigats av en officiell veterinär inom 48 timmar före avresan till Sverige. Veterinären kontrollerar hundens ID-nummer och pass, och registrerar uppgifterna i TRACES.NT, en databas för rapportering av internationell handel med djur.

Veterinären gör en utskrift med stämpel och signering eller ett elektroniskt intyg (gäller inte om man har med sig färre än fem hundar).

Om hunden ska byta ägare i Sverige eller användas i verksamhet där syftet är att tjäna pengar ska den som tar in hunden till Sverige vara registrerad som transportör.

Den som tar in en hund från ett land utanför EU där rabiessituationen dokumenteras och följs² ska se till att hunden

- är ID-märkt,
- har giltig vaccination mot rabies,
- i vissa fall har ett EU-pass,
- är besiktigad av en officiell veterinär och har ett veterinärintyg,
- kommer från en registrerad eller godkänd anläggning (gäller inte om man har med sig färre än fem hundar) och
- förs in i EU via en gränskontrollstation där det ska besiktigas av en gränskontrollveterinär. Om hunden förs direkt till Sverige från ett land utanför EU ska ankomsten ske via Arlanda eller Landvetter flygplats. Om hunden tagits in via ett annat EU-land ska kontrollen ske där och hunden kan tas in i Sverige via en valfri tullplats.

Den som tar in en hund från länder utanför EU där rabiessituationen inte är under kontroll ska se till att hunden även har en godkänd mängd antikroppar mot rabies. Blodprov ska tas en månad efter rabiesvaccinationen och därefter ska det gå ytterligare tre månader innan hunden får komma till Sverige.

Nedan finns en närmare beskrivning av de regler som är relevanta för slutsatserna i rapporten.

4.2.1 Anmälan till Tullverket

Den som reser med hundar från annat land till Sverige ska göra anmälan till Tullverket när

- man tar in färre än fem hundar från ett EU-land,
- man tar in fem hundar eller fler och dessa är sjuka eller saknar dokumentation eller
- hundarna kommer från ett land utanför EU.

4.2.2 Tullkontroll

Tullverket ska kontrollera att resande med sällskaps- eller handelsdjur uppfyller villkoren för införsel. En djurägare ska vid begäran kunna uppvisa införseldokument och djurets ID-märkning kontrolleras då mot ID-numret i dokumenten.

² För lista över länder, se information på Jordbruksverkets webbplats: <https://jordbruksverket.se/djur/hundar-katter-och-smadjur/hundar/resor-och-handel-med-hundar-mellan-lander/ta-in-hundar-till-sverige>

Om Tullverket efter avslutad kontroll bedömer att hunden inte utan vidare åtgärder får släppas in i landet kontaktas Jordbruksverket för bedömning och åtgärd. Jordbruksverket fattar sedan beslut om återutförelse, karantän, hemisolering eller avlivning av hunden. En tulltjänsteman saknar befogenhet att kontrollera att en djurtransport uppfyller djurskyddsvillkoren eller att agera mot misstänkta missförhållanden. Om en tulltjänsteman misstänker att en djurtransport inte uppfyller djurskyddsvillkoren kan tjänstemannen meddela misstanke om djurskyddsbrott till länsstyrelsen, som har tillsynsansvaret. Tulltjänstemannen kan även kontakta Polismyndigheten för att eventuellt upprätta en anmälan om brott mot djurskyddslagen.

Tullverket kontrollerar att reglerna för införsel är uppfyllda när hundarna passerar gränsen. Om hunden saknar dokumentation eller inte är anmäld till Tullverket, kan det vara fråga om smuggling. Om hunden har nödvändig dokumentation, men tulltjänstemannen misstänker att handlingarna är falska eller ofullständiga, ska de kontakta Jordbruksverket för veterinärbedömning. I båda dessa fall inleder Tullverket förundersökning om smuggling. Hunden kan då nekas inträde till Sverige, sättas i karantän³ eller hemisolering⁴ alternativt avlivas (beslut av Jordbruksverket).

Enligt Tullverkets statistik har antalet stoppade hundar ökat de senaste åren, se tabell nedan.

	2022, jan - mars	2021	2020	2019	2018
Antal kontrolltillfällen	73	280	114	138	119
Antal stoppade hundar	129	523	294	210	149
Antal avlivade hundar	31	86	95	22	6
Nekad inträde (återutförelse)	44	377	169	153	99
Karantän/hemisolerung	34 ⁵	46	23	34	15

Tabell 1: Statistik från Tullverket år 2018–2022.

Det har i projektet framkommit att det finns ett behov av utökade resurser inom Jordbruksverket för det lättare ska gå att komma i kontakt med beslutsfattare när bedömning av hundar ska göras. Vidare efterlyses en aktiv uppföljning av beslut om hemisolering.

4.2.3 EU-pass

Ett EU-pass för sällskapsdjur är ett standardiserat dokument som krävs för resor mellan EU-länderna. Det innehåller en beskrivning av och uppgifter om hunden, t.ex. mikrochip- eller tatueringskod, uppgifter om rabiesvaccination och kontaktuppgifter till ägaren samt den veterinär som utfärdat passet. De är endast förordnade veterinärer (regler om förordning varierar mellan länderna) som får utfärda pass.

³ Karantän innebär att hunden hålls isolerad i lokaler som Jordbruksverket har tillsyn över. Det är hundägaren som bekostar en karantän. Swedavia driver tillfällig förvaring för hundar på Stockholm Arlanda och Landvetter flygplatser.

⁴ Hemisolering innebär att hundägare ska hålla hunden i sin bostad och att hunden inte får ha kontakt med andra djur eller människor under isoleringen, förutom den som sköter om hunden.

⁵ Varav 22 hundar från Ukraina.

4.2.4 Vaccination mot rabies

För hundar som kommer från ett annat EU-land krävs vaccination mot rabies för att de ska få tas in i Sverige. Grundvaccinet kan tidigast ges vid tre månaders ålder och kan ibland bestå av två doser som ges med tre eller fyra veckors mellanrum. Hunden får resa in i Sverige först 21 dagar efter att grundvaccineringen är klar. Detta innebär att en hund får tas in i Sverige tidigast vid 15 veckors ålder.

För hundar som kommer från länder där rabiessituationen inte är under kontroll krävs det även blodprov som visar antikroppar i blodet. Blodprov tas en månad efter rabiesvaccinationen och därefter ska det gå tre månader innan hunden får komma in i Sverige. Valpar som kommer från dessa länder ska alltså vara minst sju månader vid införseltillfället.

4.2.5 TRACES.NT

TRACES.NT är EU:s gemensamma webbaserade system för att göra det lättare att spåra och övervaka sändningar av djur, foder och produkter från djur mellan länder. Systemet används bland annat när djur och vissa djurprodukter flyttas mellan EU-länder samt från och till länder utanför EU. När förflyttningen av djur eller djurprodukter sker ska den registreras i TRACES.NT.

Registreringen behöver inte ske om transporten avser högst fem hundar i icke-kommersiellt syfte. Detta innebär att det finns möjlighet att föra in fyra eller färre hundar per person och tillfälle utan att hundarna registreras i TRACES.NT.

Undantaget från registrering i TRACES.NT gäller inte när syftet med införsel av hunden är försäljning eller annat byte av ägare. I sådana fall behöver förflyttningen registreras. Det är dock omöjligt att vid gränsövergången kontrollera vad som händer efter att hunden förts in i Sverige. Därmed kan undantaget användas i syfte att undgå registrering i TRACES.NT.

4.3 Försäljning av hundar

4.3.1 Hundregistret

Alla hundar i Sverige ska förses med ett unikt ID-nummer och registreras i Jordbruksverkets centrala hundregister.

En hundägare ska låta märka sin hund så att den kan identifieras. Märkning ska ske innan hunden är fyra månader gammal. Hunden ska även registreras i hundregistret innan den är fyra månader gammal. I praktiken innebär detta att det är den som köpt en valp yngre än fyra månader som är skyldig att registrera hunden.

I hundregistret ska följande framgå

- nyregistrering av hund,
- uppgifter om ägare,
- ägarbyte,
- ändrade uppgifter om ägare eller hund och
- om hunden avlidit.

Vid nyregistrering och ägarbyte ska anmälaren ange vem som sålt hunden samt säljarens personnummer. Om man inte har tillgång till säljarens personnummer kan man i anmälan bifoga kopia på kvitto, annan köpehandling eller skriva några rader om när och hur hunden övertagits. Anmälan ska i sådant fall vidimeras av två personer.

Det finns ingen koppling mellan TRACES.NT och hundregistret. Detta innebär att en hund eller en hundförsäljning inte kan spåras mellan systemen. Eftersom en hund behöver anmälas till hundregistret först vid fyra månaders ålder, saknas det ett sätt att genom registret spåra vilka hundar som är födda i Sverige och vilka som är födda utomlands.

4.3.2 Veterinärintyg

Inför en försäljning behöver hundvalparna vara veterinärbesiktade. Veterinärintyget får ej vara äldre än sju dagar vid överlämningstillfället.

4.3.3 Veterinärers möjlighet att anmäla misstänkta brott

När en hund uppvisar symptom och en veterinär misstänker rabies ska detta anmälas till Jordbruksverket. Detta gäller dock endast vid konkret misstanke om smitta. En hund kan bära på smitta och även vara smittsam redan innan den uppvisar symptom. Någon möjlighet för veterinären att göra en anmälan till Jordbruksverket enbart på grund av misstänkt hundsmuggling och risk för smitta saknas, om inte hundägaren lämnar sitt samtycke.

Enligt veterinärer är det vanligt att hundägare som köpt hunden i god tro och som är måna om hundens och sin familjs säkerhet, inte motsätter sig en anmälan till Jordbruksverket när det finns misstankar om hundsmuggling och bristande vaccination mot rabies.

Vid misstanke om bristande vaccination mot rabies beslutar Jordbruksverket i de flesta fall om hemisolering. Enligt veterinärerna är det dock en otillräcklig åtgärd då hemisoleringen sällan följs upp. Vidare kan den vara svår att efterleva i tätbebyggda områden och att hålla avstånd till andra människor och hundar. Många hundägare saknar även kunskap om vad isoleringen innebär.

4.3.4 Tillstånd för verksamhet med djur

Enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192) krävs tillstånd av länsstyrelsen för verksamheten av den som yrkesmässigt eller i större omfattning

- håller, föder upp, upplåter eller säljer sällskapsdjur eller tar emot sällskapsdjur för förvaring eller utfodring,
- håller, föder upp, upplåter eller säljer hästar eller tar emot hästar för förvaring eller utfodring eller använder hästar i ridskoleverksamhet, eller
- föder upp pälsdjur.

I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2019:27) finns bestämmelser om när en verksamhet med hundar avses vara i större omfattning.

Enligt 4 § i föreskrifterna ska följande verksamheter med hund anses vara av större omfattning

- hållande av 10 eller fler hundar äldre än 12 månader,
- uppfödning av tre eller fler kullar per år,
- upplåtande av tre eller fler hundar per år,
- försäljning av hundar från tre eller fler kullar per år av egen uppfödning,
- försäljning av tre eller fler hundar per år från annans uppfödning, samt
- förvaring eller utfodring av fyra eller fler hundar.

Verksamheter i mindre omfattning är inte tillståndspliktiga.

4.3.5 Hundförmedling

Hundförsäljning är en tillståndspliktig verksamhet medan förmedling av hundar faller utanför denna tillståndsplikt. Förmedling kan tolkas som att kontakt förmedlas mellan köpare och säljare. Att förmedling inte är tillståndspliktigt innebär att det finns incitament till att försöka få försäljning att se ut som förmedling, i syfte att undkomma myndigheternas kontroll.

4.4 Näringsverksamhet och bokföring

Näringsverksamhet är all verksamhet som är av ekonomisk natur och är av sådan karaktär att den kan betecknas som yrkesmässig, det vill säga att verksamheten har viss varaktighet. Något vinstsyfte behöver inte föreligga (prop 1989/90:89). Den som bedriver verksamhet i liten skala blir bokföringspliktig om det yrkesmässiga momentet är uppfyllt. Om verksamheten beskattas i inkomstslaget näringsverksamhet är den normalt bokföringspliktig (prop. 1998/99:130)⁶

Verksamhet som bedrivs av en juridisk person beskattas i princip alltid som näringsverksamhet. När det gäller verksamhet som bedrivs av en fysisk person ska villkor om

⁶ Bokföringsbrott och bokföringslagen, upplaga 5 av Fagher och Göransson.

självständighet, vinstsyfte och varaktighet vara uppfyllda för att det ska vara näringsverksamhet. Om något av dessa villkor inte är uppfyllt är det i stället vanligen fråga om inkomst av tjänst i form av uppdragsinkomster eller hobby.

4.4.1 Begreppet yrkesmässig verksamhet i djurskyddslagen

Enligt 6 kap. 4 § djurskyddslagen (2018:1192) krävs det tillstånd för yrkesmässig försäljning av hundar.

Av anvisningar till tillståndsansökan framgår det bland annat följande: ”Både fysiska och juridiska personer kan bedriva yrkesmässig verksamhet. För att en verksamhet ska vara yrkesmässig i lagens mening, ska den ha en viss minsta omfattning och bedrivas varaktigt. Den ska också drivas i vinstsyfte och vara självständig från annan verksamhet. Vinstsyftet ska kunna fastställas objektivt. För mer information om vad som menas med yrkesmässig verksamhet, se Skatteverkets webbplats.”

I tillståndsbeslut från en länsstyrelse⁷ står det även ”Länsstyrelsen bifaller ansökan och beviljar NN tillstånd att yrkesmässigt sälja hundar från annans uppfödning. Tillståndet gäller för försäljning av högst XX stycken hundar per år från annans uppfödning.”

Begreppet yrkesmässig verksamhet kan i detta sammanhang likställas med näringsverksamhet. Detta innebär att det som bedriver yrkesmässig försäljning av hundar ska bokföra och betala skatter för sin verksamhet.

Länsstyrelserna beviljar tillstånd att bedriva yrkesmässig handel med hundar. Länsstyrelserna gör dock ingen kontroll av om verksamheten har registrerats hos Skatteverket. I projektet har det framkommit att beslutsfattare på länsstyrelserna och Jordbruksverket inte anser att det finns rättslig möjlighet att göra en ekonomisk prövning av sökanden genom att till exempel kontrollera uppgifter hos Skatteverket.

Det bör även noteras att verksamheter i mindre skala som inte är yrkesmässiga inte är tillståndspliktiga enligt djurskyddslagen, men kan ändå vara beskattningsbara.

⁷ Projektet har granskat ett antal beslut där beskrivningen återfunnits. Huruvida texten återfinns i alla beslut är ingenting som har undersökts.

5 Samverkan och informationsdelning mellan myndigheter

Tullverket, länsstyrelserna och Jordbruksverket har information som rör hundsmuggling och oredovisad försäljning av hundar. De saknar dock möjlighet att utbyta information med varandra i tillräcklig omfattning men även möjlighet att lämna information vidare till andra relevanta aktörer.

5.1 Slutrapport Transportprojekt 2021

I rapporten ”Slutrapport Transportprojekt 2021” från den 28 januari 2022 anger Länsstyrelsen i Skåne län att samarbetet med Tullverket och Polismyndigheten upplevs vara bra både vid gränsstationer såväl som vid kontroll av transporter längs väg. Till viss del har de däremot upplevt det svårt att samarbeta med Jordbruksverket.

Enligt Länsstyrelsen har det ibland dröjt flera timmar innan de har kunnat nå en beslutsfattare på Jordbruksverket vid kontroll på en gränsstation. Detta trots att Länsstyrelsen under projektets gång bytt arbets sätt och börjat informera Jordbruksverket cirka en vecka innan varje gränskontroll skulle utföras så att Jordbruksverket vid behov kunde anpassa arbetsstyrkan.

Länsstyrelsen anger även att de fått olika svar utifrån samma brister från olika handläggare på Jordbruksverket. Länsstyrelsen ser ett behov av tydligare riktlinjer från Jordbruksverket för bedömningar, för att smidigare kunna samarbeta mellan myndigheterna.

Länsstyrelsen har även under projektets gång kunnat konstatera att beslut om avvisning och hemisolering inte följs. Om Jordbruksverket beslutar om avvisning vid en kontrollstation förs hunden in via en annan, helst obemannad kontrollstation. Enligt Länsstyrelsen finns det behov av att utöka antalet kontroller vid flera gränsstationer samt att följa upp beslut om hemisolering.

Informationen ovan avser Länsstyrelsens erfarenheter från ett specifikt tillsynsprojekt. Dock överensstämmer informationen med de uppgifter som lämnats till rapportförfattarna avseende generella möjligheter att samverka mellan myndigheter.

5.2 Informationsutbyte mellan Tullverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna

Information som lämnas till Tullverket om misstänkt hundsmuggling från andra myndigheter och allmänheten klassas som tips. Tullverket saknar möjlighet att lämna inkomna tips vidare till både länsstyrelsen och Jordbruksverket, då dessa inte kan skydda uppgifterna utan de blir allmänna handlingar som kan begäras ut. För Tullverkets del innebär detta, att när de får tips om misstänkta smugglingsbrott och där kontroll inte skett vid gränsen kan de inte dela information med berörda myndigheter för att skydda uppgifterna och/eller källan. Istället behöver de inleda förundersökning och vidta kontrollåtgärder för att sedan kunna dela

resultatet av dessa kontroller med berörda myndigheter. Detta förhindrar effektivt informationsutbyte mellan myndigheterna.

5.3 Om brottsanmälningar

Det finns ett utrymme för att anmäla brott i en högre utsträckning än vad som sker idag. Avsaknaden av krav på brottsanmälan tolkas ofta som en signal att en sådan anmälan inte behöver göras. Ibland kan det även tolkas som att en sådan anmälan inte bör göras. Vidare upplevs de sekretessbrytande bestämmelserna som svårtolkade. Detta leder till att misstänkt brottslighet inte kommer till berörda myndigheters kännedom.

6 Brottsligheten

6.1 Misstänkta brott

Under projektets gång har ett flertal ärenden handlagts av projektgruppens medlemmar med uppdrag inom underrättelse. I samband med dessa ärenden har det uppstått misstankar om följande brott:

6.1.1 Skattebrott

Skattebrott begås när någon medvetet inte lämnar in deklaration, kontrolluppgift eller annan obligatorisk uppgift till Skatteverket och det finns en risk att samhället förlorar skatt eller att skatt felaktigt tillgodoräknas eller återbetalas till personen själv eller till någon annan. Bestämmelserna finns i skattebrottslagen (1971:69).

I ärenden har det funnits misstankar om att personer bedrivit oregistrerad näringsverksamhet och haft oredovisade inkomster i samband med försäljning av hundar.

6.1.2 Bokföringsbrott

Bokföringsbrott begås när den som bedriver näringsverksamhet åsidosätter sin bokföringsskyldighet på så sätt att rörelsens förlopp, ekonomiska resultat eller ställning inte kan bedömas av bokföringen. Bestämmelserna finns i 11 kap. brottsbalken.

I ärenden har det funnits misstankar om att personer bedrivit hundförsäljning utan att verksamheten bokförts, delvis eller i sin helhet.

6.1.3 Penningtvättsbrott

Penningtvätt begås när någon vidtar åtgärder för att dölja att pengar eller annan egendom härrör från brott eller brottslig verksamhet. Bestämmelserna finns i lagen (2014:307) om straff för penningtvättsbrott.

I ärenden har det funnits misstankar om att kontanter som påträffats hos inblandade personer kommer från illegal handel med hundar. Det har även funnits misstankar om att konton som inte tillhör verksamhetsutövaren har upplåtits att användas vid försäljningen av hundar.

6.1.4 Smugglingsbrott

Smuggling begås genom att föra in en vara i landet eller föra ut en vara ur landet i strid mot förbud eller villkor. Bestämmelserna finns i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

I ärenden har det funnits misstankar om att personer olagligt fört in hundar in i Sverige. Även mottagaren av en smugglad hund kan göra sig skyldig till brott genom olovlig befattning med smuggelgoods.

6.1.5 Bedrägeribrott

Bedrägeri är när någon vilseleder någon annan att vidta åtgärder som denne inte annars skulle ha vidtagit och som medför vinning för gärningsmannen och skada för den som vilseletts. Bestämmelserna finns i 9 kap. i brottsbalken.

I ärenden har det funnits misstankar om att utländska hundar har sålts som svenskfödda, vaccinerade och avmaskade trots att detta inte stämmer. Vidare har det funnits misstankar om att det sålts sjuka hundar, samt att gärningsmännen använt falska hundpass.

6.1.6 Bidragsbrott

Bidragsbrott begås när någon lämnar oriktiga uppgifter och därmed orsakar att en ekonomisk förmån felaktigt betalas ut eller betalas ut med ett för högt belopp. Även risk för att felaktig utbetalning uppstått medför straffbarhet. Bestämmelserna finns i bidragsbrottslagen (2007:612).

I ärenden har det funnits misstankar om att personer lämnat felaktiga uppgifter som legat till grund för att bidrag och ersättning från Försäkringskassan har betalats ut till dem samtidigt som de bedrivit oredovisad försäljning med hundar.

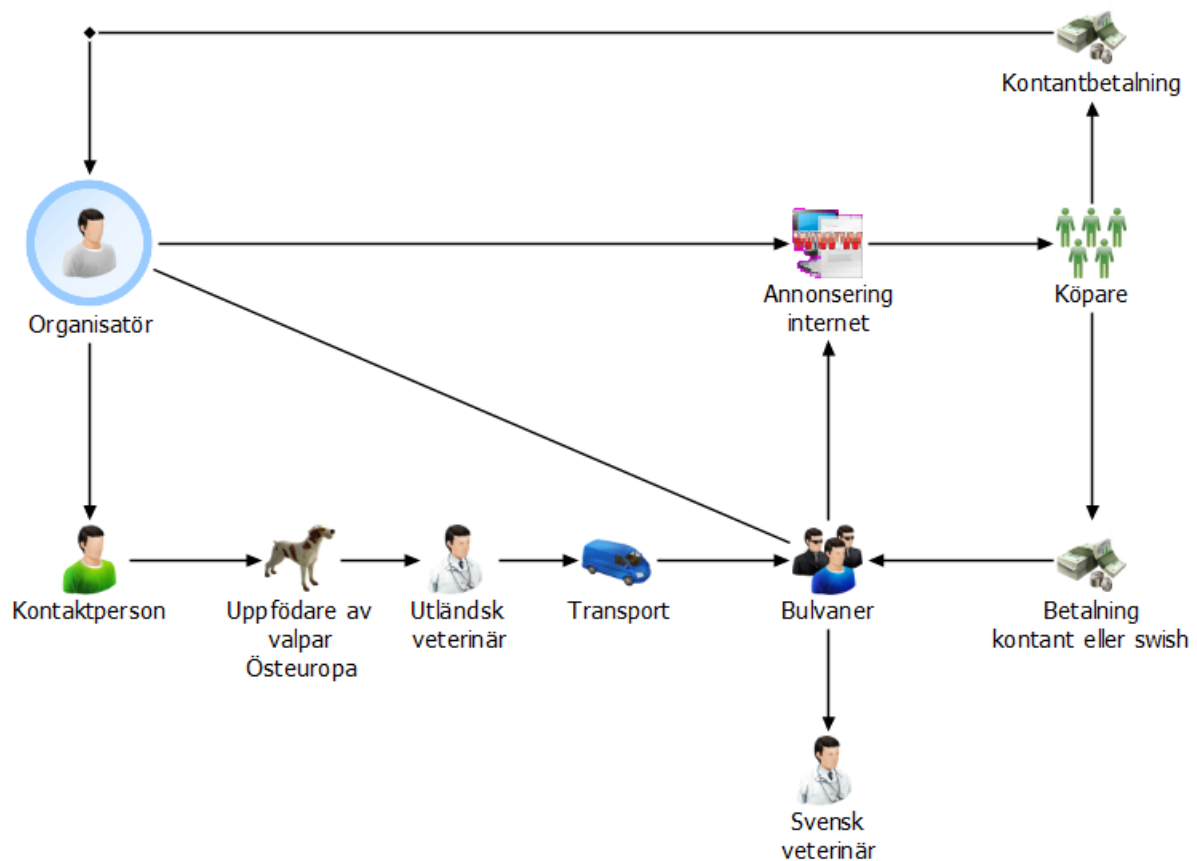
6.2 Aktörer

I ärenden kopplade till projektet förekommer det ett stort spann av aktörer, alltifrån privatpersoner och ideella föreningar till individer inom den organiserade brottsligheten. Några av aktörerna är kända sedan tidigare från den organiserade brottsligheten. I vissa fall har smuggling och oredovisad försäljning av hundar skett i kombination med annan gränsöverskridande brottslighet. Straffen och risken att bli upptäckt vid hundrelaterad brottslighet bedöms vara lägre än vid till exempel narkotikarelaterad brottslighet.

6.3 Exempel på brottsmodus

Nedan presenteras två exempel på brottsmodus som misstänks i projektet.

6.3.1 Exempel 1 – Storskalig oredovisad försäljning

- Den misstänkte personen (organisatören) har kopplingar till organiserad brottslighet.
- Organisatören beställer hundar via en kontaktperson. Kontaktpersonen har samarbete med olika hunduppfödare runt om i Östeuropa.
- Vid sex till åtta veckors ålder tas hundarna till en östeuropeisk veterinär som utfärdar falska intyg och stämplrar i hundpassen och ID-märker varje hund. Hundarna anges i hundpasset vara 12 veckor gamla. Efter några veckor uppfyller hundarna åldersgränsen för införsel och transporteras till Sverige.
- Vid ankomst till Sverige tas hundarna emot av bulvaner och hundpassen slängs eller förstörs. Bulvanerna uppsöker svensk veterinär med hundarna för att få en falsk hälsodeklaration. En handfull olika veterinärer i södra Sverige har använts av bulvanerna för att få de utländska hundarna ”tvättade”, det vill säga hälsodeklarerade och vaccinerade på svensk mark. Detta har skett på mindre veterinärkliniker runt om i södra Sverige.

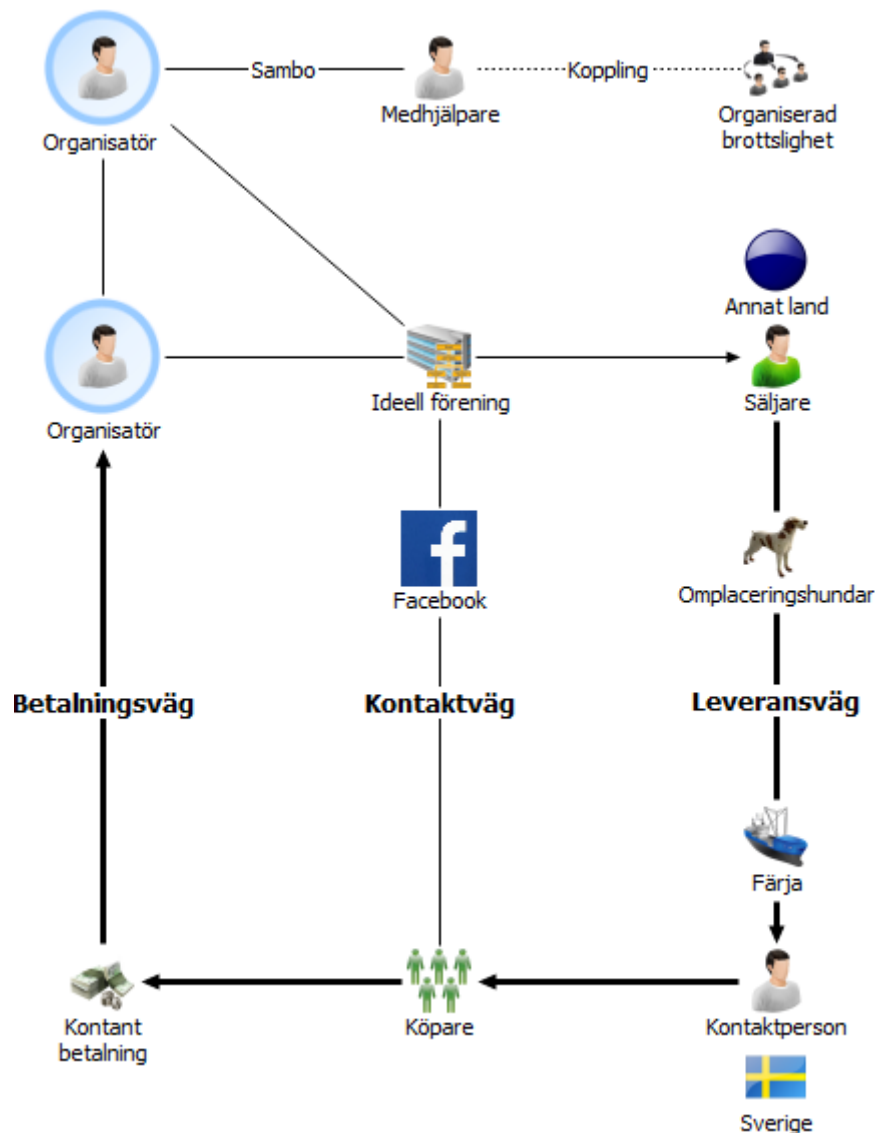
- Efter att hundarna blivit ”godkända” av svenska veterinärer annonseras de ut på olika säljsajter på webben.
- Hundarna säljs som svenskfödda hundar och kan säljas för ungefär dubbelt så mycket som en importerad hund. Vuxna hundar får agera mamma eller pappa till valparna, antingen på bilder som skickas ut eller när kunderna kommer på besök. Köpet genomförs och betalningen görs kontant eller via Swish. Därefter överför bulvanerna en del av köpeskillingen till organisatören.

I det här fallet finns misstankar om:

- Smugglingsbrott: Hundarna tas in på ett olovligt sätt.
- Skattebrott och bokföringsbrott: Vare sig den misstänkte eller dennes bulvaner har redovisat eller deklarerat sina inkomster av försäljningen. Det är även oklart hur och om transaktionerna är bokförda.
- Bedrägeribrott: Hundarna säljs som svenskfödda trots att de är födda i utlandet vilket gör att man kan ta ett dubbelt så högt pris för hundarna, cirka 30 000 kr istället för 15 000 kr.
- Penningtvätt: Organisatören har påträffats med kontanter på sig som kan misstänkas komma från brottslig verksamhet. Försäljningen sköts via bulvankonton; pengar swishas till en mellanhand som därefter tar ut pengarna i en uttagsautomat och lämnar kontanterna till organisatören.

6.3.2 Exempel 2 – Ideell förening som fasad

Ett annat exempel är att man använder sig av ideella föreningar som en fasad vid omplacering av hundar. Inkomster som inte ryms i begreppet näringsverksamhet är skattefria för en ideell förening. Verksamheten ser legal ut trots att föreningen inte redovisar eller betalar in skatter.

- Två organisatörer företräder en ideell förening. Den ideella föreningen har fått tillstånd från länsstyrelsen att bedriva försäljning av hundar.
- Den ideella föreningen tar in fler hundar än vad de har tillstånd till.
- En av organisatörernas sambo, som är delaktig i verksamheten, har kopplingar till organiserad brottslighet.

- Den ideella föreningen annonserar på sin Facebook-sida att de omplacerar hundar från andra länder till Sverige.
- En säljare finns i utlandet som förser föreningen med hundar via olika transportbolag. Hundarna hämtas upp och transporteras i lastbil och färja till Sverige.
- Väl framme i Sverige finns en annan kontaktperson som möter upp hundarna och förmedlar hundarna till de nya ägarna.
- Betalning sker kontant till kontaktpersonen som sedan skickar pengarna vidare till organisatören som inte redovisar inkomsten till Skatteverket.

I det här fallet finns misstankar om:

- Skattebrott och bokföringsbrott: Varken den ideella föreningen eller organisatörerna har redovisat eller deklarerat alla sina inkomster. Det är även oklart hur transaktionerna är bokförda.
- Bidragsbrott: En av organisatörerna har erhållit ersättning från Försäkringskassan samtidigt som hen bedrivit en oredovisad verksamhet.

7 Värdet av hundmarknaden i Sverige

Det finns inget uppskattat värde på försäljning av hundar i Sverige. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU),⁸ har i en rapport från 2017 gjort en uppskattning av värdet på hunduppfödningen i Sverige. Värdet baseras på antalet nyfödda hundar per år. Det finns betydande osäkerhetsfaktorer i uppskattningen då det saknas officiell statistik över antalet uppfödda hundar och då branschen präglas av många egenföretagare och många hobbyuppfödare. Omsättningen speglar dock priset som människorna betalar för sina hundar.

Alla hundar ska registreras i Jordbruksverkets register men det är oklart både hur många som aldrig registreras och som inte avregistreras vid bortgång. Enligt Jordbruksverkets hundregister nyregistrerades 54 080 hundar 2015. Antal nyregistreringar i Svenska kennelklubbens stamboksregister uppgick under 2015 till 50 234 hundar, varav knappt 3 400 importerades.

Enligt uppskattningar som finns i rapporten föds det cirka 75 000 hundar per år, alltså betydligt fler än nyregistreringar enligt ovan.

Baserat på antalet födda hundar och ett genomsnittligt pris på 12 000–15 000 kronor per nyinköpt hund så uppskattade SLU omsättningen inom svensk hunduppfödning grovt till 900–1 125 miljoner kronor.

Det uppskattade försäljningspriset avser genomsnitt för alla hundar. De populäraste raserna som smugglas i större utsträckning har ett högre genomsnittspris än andra hundar. De senaste åren har dessutom priset för hundarna stigit.

Antalet nyregistrerade hundar år 2021 i Jordbruksverkets hundregister var 62 894 stycken (nästan 10 000 hundar fler än år 2015, en siffra som ligger till grund för uppskattningarna som gjorts av SLU). Det finns inga uppskattningar kring hur registreringsviljan har förändrats under tiden.

Av uppgifter från Blocket framgår det att antalet publicerade försäljningsannonser av hundar ökat under 2021 i jämförelse med tidigare år. Då är alla annonser inräknade som funnits under kategorin "hund", som fodervärd, omplacering och vanlig hundförsäljning. En annons kan även avse försäljning av flera hundar, samt att en hund kan förekomma i flera annonser.

⁸ Värdet av hundar och katter i Sverige, SLU Framtidens djur, natur och hälsas rapportserie 2017:1.

År	Antalet annonser
2019	23 093
2020	19 963
2021	24 659

Tabell 2: Utveckling av antalet annonser om hundförsäljning hos Blocket 2019–2021.

Sammantaget innebär detta att värdet på hunduppfödningen i Sverige sannolikt har ökat de senaste åren och överstiger det uppskattade värdet 2017 på 1 125 miljoner kronor. Dessutom uppskattas införseln av hundar ha ökat kraftigt de senaste åren.

7.1 Oredovisad försäljning

Det saknas uppskattning av storleken för den oredovisade försäljningen av hundar i Sverige, både när det gäller smuggelhundar men även hundar uppfödda i Sverige. Då en stor del av de ärenden som tagits fram inom projektet är under handläggning, kan statistik avseende utfallet av ärendena inte redovisas i rapporten.

7.1.1 Stickprov

Försäljning av hundar sker mestadels via olika köp- och säljsajter på internet och sociala medier. De vanligaste forumen är köpahund.se, Blocket, Facebook och Instagram.

I december 2021 gjordes en kontroll av annonser på webbplatsen köpahund.se, som är Svenska Kennelklubbens digitala marknadsplats⁹. Kontrollen innefattade annonsörer som kunde misstänkas bedriva näringsverksamhet genom att de sålde fyra eller fler hundar av de populära hundraserna fransk bulldog, pomeranian, yorkshireterrier, bichon havanais samt taxar. Av kontrollen framgick att 23 av 35 annonsörer (65 %) inte var registrerade för F-skatt eller mervärdesskatt. Ingen av dem hade heller någon gång (inkomstår 2020 eller tidigare) lämnat en T2-blankett, som avser inkomst av hobbyverksamhet.

Av stickprovet framgår det att 65 % av annonsörerna har sålt hundar utan att ha företag eller utan att redovisa inkomst av hobbyverksamhet.

⁹ Stickprovet avser endast en marknadsplats och hundar födda i Sverige. Därmed kan stickprovet inte anses vara helt rättvisande.

8 Illegal införsel av hundar

De senaste åren har efterfrågan på hundar vuxit sig större än utbudet hos etablerade uppfödare. Det har även gått att se en pandemieffekt; under pandemin har fler haft möjlighet att arbeta hemifrån, vilket medfört en ökad efterfrågan på hundar. Det har i sin tur lett till en ökad införsel av hundar, både legal och illegal.

8.1 Risker med illegal införsel

En stor andel av de hundar som tas in illegalt i Sverige är uppfödda i så kallade valpfabriker där de inte har vaccinerats. De har förvarats i undermåliga utrymmen både under sin tid i valpfabriken samt under färden till Sverige. Att hundarna inte har vaccinerats är en stor samhällsrisk då de kan föra med sig en rad olika sjukdomar som rabies. Rabies är en dödlig sjukdom som är obotlig om behandling inte sätts in i tid. Sjukdomen kan drabba alla varmblodiga djur och kan spridas från djur till människa. Om rabies förs in i Sverige, skulle det kunna medföra stora hälsorisker och få samhällsekonomiska konsekvenser.

8.2 Vilka hundar förs in i Sverige?

De vanligaste hundraserna som tas in i landet är i första hand valpar av små raser som fransk bulldog, pomeranian, yorkshireterrier, bichon frisé, bichon havanais och dvärgtaxar. Det förekommer även en del smuggling av vuxna, så kallade gatuhundar från bland annat Rumänien och Serbien.

Under hösten och vintern 2021/2022 har även införsel av vuxna tikar av större raser som labrador och golden retriever observerats. Införseln i dessa fall misstänks vara i syfte att bedriva valpfabriker i Sverige.

8.3 Hur transporteras hundarna?

Hundarna transporteras vanligtvis i person- eller skåpbilar men även enstaka smugglingsförsök med lastbil har avslöjats. Valparna förvaras ofta i små transportburar, exempelvis i transportburar avsedda för katter som placeras tätt i trånga utrymmen. Valparna lämnas ensamma i bilarna/burarna utan tillsyn under färjeöverfarter som kan ta uppemot 14 timmar. Det händer också att valparna sövts eller fått lugnande medel.

På senare tid används även turistbussar som transportmedel för hundar. Genom att ha flera passagerare i bussen som delar på importkvoten av hundar, kan flera hundar tas in samtidigt utan att införseln behöver anmälas till TRACES.NT. Se mer under avsnittet 4.2.5.

Utnyttjande av samma undantagsbestämmelse (endast införsel av fem eller fler hundar behöver anmälas till TRACES.NT) har även observerats i andra modus. Flera medlemmar från samma organisation åker till ett annat land för att hämta hundar. Väl på plats delar

medlemmarna på sig, varje medlem tar med sig fyra hundar var till Sverige när de korsar gränsen som ”privatpersoner” och därefter möts medlemmarna upp i Sverige.

8.4 Var sker införseln/smugglingen?

De flesta hundarna kommer från Polen, Ungern, Rumänien, Bulgarien, Serbien, Lettland och Litauen via södra delarna av landet; Ystad, Trelleborg, Lernacken, Malmö, Helsingborg, Karlshamn, Karlskrona samt Nynäshamn.

Inspektörerna på Länsstyrelsen i Stockholm vittnar om att en del hundar även kommer in från Ryssland, både via färjetrafiken och landsgränsen till Finland.

8.5 Vem/vilka är det som tar in hundarna?

Det är både enskilda individer och olika organisationer eller företag som tar in hundar till Sverige. I vissa fall är det fråga om enskilda hundar och i andra fall om systematisk smuggling som en del av den organiserade brottsligheten. Även ideella föreningar används som fasad för att dölja brottsligheten.

9 Rekommendationer och identifierade problem

Under projektets gång har följande problem samt brottsförebyggande och bekämpande åtgärder identifierats:

9.1 Tillståndsprövning för försäljning av hundar

Tillstånd för försäljning av hundar meddelas av länsstyrelsen. Tillstånd krävs om verksamheten sker yrkesmässigt eller i större omfattning. Prövning av yrkesmässighet sker dock inte vid tillståndsgivningen. Detta innebär att verksamheter som bedrivs i en större omfattning men som inte är registrerade för skatter och avgifter kan få tillstånd. Den uteblivna kontrollen innebär att verksamheter som inte har för avsikt att betala skatt för sin verksamhet kan få en legal fasad genom tillstånd från länsstyrelsen.

Kraven för tillstånd med hundar borde även avse sökandens ekonomiska lämplighet avseende redovisning och betalning av skatter. Om tillstånd för yrkesmässig handel med hundar endast skulle meddelas till verksamheter som är registrerade för skatter och avgifter skulle det minska möjligheterna att bedriva oredovisad näringsverksamhet med hundar. Detta skulle även minska risken för felaktiga utbetalningar från Försäkringskassan.

Vidare borde det införas en skyldighet för länsstyrelsen att underrätta Skatteverket om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan ha betydelse för tillämpningen av skattekontrollen.

För att undgå gränsdragningsproblematik vid bedömning av om verksamheten som bedrivs utgör försäljning (tillståndspliktig verksamhet) eller förmedling (inte tillståndspliktig verksamhet) behöver kravet på tillstånd även innefatta förmedling av hundar.

9.2 Efterlevnad av lagar vid införsel av hundar

Flera tjänstemän på olika myndigheter vittnar om att det saknas samsyn hos myndigheterna om hur reglerna om införsel borde tillämpas. Detta gäller framför allt besluten som fattas vid gränskontroll av införsel av hundar. En översyn av regelefterlevnad, ökade resurser hos myndigheterna och bättre uppföljning av besluten skulle innebära att arbetet mot illegal införsel av hundar skulle bli mer effektivt. En sådan översyn skulle även kunna leda till ökad samsyn av hur lagarna ska tillämpas hos myndigheterna.

9.3 Undantagsbestämmelser om registrering i TRACES.NT

Gränsöverskridande förflyttning av hundar ska registreras i TRACES.NT. Till skillnad från anmälningsplikten till Tullverket finns det undantagsbestämmelser från kravet på registrering i TRACES.NT.

Registreringen behöver inte ske om transporten avser fyra eller färre hundar i icke-kommersiellt syfte. Undantagsbestämmelsen möjliggör för oseriösa aktörer att undgå registrering genom att dela på importkvoten mellan flera aktörer vid samtidig gränsövergång. Det är inte heller alltid möjligt att kontrollera syftet med importen eller införseln av hundar vid gränsen. Det behövs en översyn av undantagsbestämmelsen för att möjliggöra effektivare myndighetskontroll.

9.4 Veterinärer saknar möjlighet att anmäla misstanke om illegal införsel av hundar

Veterinärer har en skyldighet att anmäla misstänkt rabies till Jordbruksverket. De saknar däremot möjlighet att anmäla misstänkt hundsmuggling till Jordbruksverket eller brottsutredande myndigheter då de stoppas av tystnadsplikten. Reglerna behöver ses över för att möjliggöra anmälningar om misstänkt hundsmuggling.

9.5 Ökad samverkan

Det behövs ökad samverkan mellan Tullverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna. De behöver kunna utbyta information i större utsträckning för att stoppa och störa brottsligheten kopplad till hundsmuggling, detta utan hinder av sekretesslagstiftningen. Varken Jordbruksverket eller länsstyrelserna är brottsbekämpande myndigheter och saknar därför underrättelseverksamhet, vilket begränsar delningen av viktig information som berör otillåten djurinförsel. Sekretesslagstiftningen behöver därför ses över. Jordbruksverket och länsstyrelserna har värdefull information som berör otillåten införsel och som skulle kunna underlätta Tullverkets arbete. Tullverket besitter värdefull information genom sin underrättelseverksamhet men kan inte delge den informationen till Jordbruksverket eller länsstyrelserna.

9.6 Heltäckande hundregister

Hundar ska anmälas till hundregistret senast vid fyra månaders ålder. Detta medför att hundar inte kan spåras från födseln. Importerade hundar som registrerats i TRACES.NT kan inte heller spåras till hundregistret. Dessa brister i registerföringar möjliggör att importerade hundar kan säljas som svenska och att hundarna inte blir spårbara. Genom att registrera hundar redan vid födsel och skapa en möjlighet att spåra hundar mellan hundregistret och TRACES.NT skapas möjligheter att spåra hundar som förts in från utlandet.

9.7 Tillgångsriktad brottsbekämpning

Under projektets gång har upptäckts fall där man vid misstanke om storskalig införsel och försäljning av smuggelhundar endast utrett och lagfört smugglingsbrott, men inte utrett ekonomisk brottslighet och inte säkrat brottsvinster. I flera andra misstänkta fall av smugglingsbrott med hundar, som sedan sålts vidare, har man inte heller utrett eventuell ekonomisk brottslighet utan enbart smugglingsbrottet.

Vid storskalig hundsmuggling finns det ofta skäl att misstänka skatte-, bokförings- och bidragsbrott. Rapportförfattarna anser att brottsvinsterna bör säkras och eventuella ekonomiska brott utredas i alla ärenden som rör storskalig hundsmuggling. Tips om dessa brott kan även lämnas vidare till berörd myndighet, till exempel Skatteverket, för vidare utredning.

10 Vägval för framtiden

I detta kapitel finns ett antal områden som kan komma att påverka den oredovisade försäljningen av hundar och hundsmugglingen framledes.

10.1 Djurhälsolagsutredningen

Det pågår en översyn av nuvarande lagstiftning på djurhälsoområdet. I betänkandet En samlad djurhälsoreglering (SOU 2020:62) föreslås hundar tas bort från inregränslagen¹⁰. Det innebär att Tullverket inte längre skulle ha möjlighet att stoppa ett fordon för att söka efter hundar. De skulle inte heller kunna kvarhålla hundar i väntan på beslut från Jordbruksverket. Detta riskerar att leda till att flera fall av hundsmuggling inte kommer att upptäckas.

10.2 Tillkännagivande från miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet beslutade 28 april 2022 om betänkandet Djurskydd (2021/22:MJU22) avseende införsel och smuggling av hundar och andra sällskapsdjur. Utskottet lämnade då följande tillkännagivanden till Regeringen:

- Det måste säkerställas att veterinärer har möjlighet att anmäla misstänkt illegal införsel av djur så att berörda myndigheter kan agera för att beivra sådan verksamhet.
- Det måste säkerställas att Tullverket även fortsättningsvis har de befogenheter som krävs för att stoppa fordon för att söka efter djur.
- Jordbruksverket ska tillsammans med Tullverket, länsstyrelserna, Skatteverket och Försäkringskassan, identifiera och stävja organiserad smuggling av sällskapsdjur.

10.3 Annan verksamhet med djur

Reglerna avseende andra verksamheter med djur lyder under samma regler som försäljning av hundar. Därmed finns det anledning att anta att dessa verksamheter har liknande problem med oredovisad försäljning. Detta antagande baseras även på ärenden som hanteras av Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten.

Största risker har identifierats inom försäljning av hästar och annan verksamhet med hundar som hunddagis.

10.4 Ukrainska hundar

Kriget i Ukraina har tvingat många människor och djur på flykt. Ukraina är ett högriskland när det kommer till rabies, och det finns stränga införselregler för hundar därifrån. Av humanitära skäl har Jordbruksverket infört undantagsregler för hundar som kommer från Ukraina tillsammans med sina ägare. Undantagsreglerna gäller endast för hundar som

¹⁰ Lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.

kommer med sina ägare och inte gatuhundar eller hundar som tas in via så kallade Rescue Centers¹¹.

Det finns även indikationer på att ukrainska hundar som inte uppfyller undantagsreglerna försöker tas in som polska eller lettiska hundar.

¹¹ Rescue Centers erbjuder korttidslösningar med vård och omsorg till hundar i väntan på en mer långsiktig placering.

11 Källförteckning

Information och underlag till rapporten har hämtats in genom myndighetssamverkan, rapporter och uppgifter från berörda myndigheter samt genom artiklar från media. Uppgifter har även hämtats från ärenden och genom samtal med enskilda tjänstemän.

Många av källorna till rapporten innehåller sekretess eller skyddas av konfidentialitet. Här nedan anges öppna källor.

Webbplatser:

Ekobrottsmyndigheten – www.ekobrottsmyndigheten.se
Jordbruksverket - www.jordbruksverket.se
Länsstyrelsen i Stockholms län - www.lansstyrelsen.se/stockholm
Länsstyrelsen i Västra Götalands län- www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland
Regeringen – www.regeringen.se
Riksdagen – www.riksdagen.se
Skatteverket - www.skatteverket.se
Swedavia – www.swedavia.se
Tullverket - www.tullverket.se
Verksamt – www.verksamt.se
Åklagarmyndigheten – www.aklagare.se

Utredningar, rapporter och annan litteratur:

Bokföringsbrott och bokföringslagen av Henric Fagher och Anna Göransson, 5:e upplagan

En samlad djurhälsoreglering, SOU 2020:62 - <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2020/11/sou-202062/>

Djurskydd, miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22: MJU22 - <https://data.riksdagen.se/fil/A7FA7314-FD7B-4BEB-9985-2975E5B40602>

Värdet av hundar och katter i Sverige, SLU Framtidens djur, natur och hälsa rapportserie 2017:1 - https://pub.epsilon.slu.se/15305/7/hoffmann_r_et_al_180214.pdf

Länsstyrelsen Skåne, ”Slutrapport Transportprojekt 2021” 2022-01-28 - <https://www.lansstyrelsen.se/skane/om-oss/nyheter-och-press/nyheter---skane/2022-03-11-resultat-fran-projekt-om-extra-kontroller-av-djurtransporter.html>

Tillstånd för verksamhet med hund (6 kap 4 § djurskyddslagen), Länsstyrelsen i Stockholm (November 2019, uppdaterad april 2021, ISBN 978 91 7281 937 5) - <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.6395bf21784b0add951a1d1/1617959944873/Tillst%C3%A5nd%20f%C3%B6r%20verksamhet%20med%20hund%20webb.pdf>

Debattartiklar:

DN Debatt. "Nytt lagförslag omöjliggör kampen mot hundsmuggling"-
<https://www.dn.se/debatt/nytt-lagforstag-omojliggor-kampen-mot-hundsmuggling>